

čekací lhůty bylo nabídnuto pod podmínkou, že přiložené prohlášení bude žalované pojišťovně vráceno jím podepsané do tří dnů. Že se tak stalo, nebylo dovolatelem ani tvrzeno, natož dokázáno. Žalovaná pojišťovna jednala v rámci oprávnění pojišťovací smlouvy, dávši si premii zaplatiti za celý rok, ačkoli podle pojišťovacích podmínek ručí jen za část roku, která následuje po zaplacení premie za dotyčný rok. Není tedy opodstatněn dovolací důvod čís. 4 § 503 cřs.

Čís. 10199.

Pojišťovací smlouva.

Výklad pojišťovacích podmínek, obsahujících ustanovení shodné s § 29 (2) poj. zák., dosud neplatícím.

Nechce-li pojišťovatel přivoditi zrušení smlouvy, není třeba, by před žalobou o zaplacení následné premie pojištěnce obmeškálého s placením premie vyzval k placení a poskytl mu dodatečnou lhůtu.

(Rozh. ze dne 2. října 1930, Rv I 1992/29).

Žalovaný uzavřel se žalující pojišťovnou pojišťovací smlouvu proti poškození a odcizení autobusu za roční premii 5.192 Kč, splatnou vždy 29. července každého roku. První premii žalovaný zaplatil, nikoliv však i druhou. Žalující pojišťovna neudělila žalovanému dodatečnou lhůtu k zaplacení této premie ve smyslu čl. 6 čís. 4 pojišťovacích podmínek. V říjnu 1928 žalovaný prodal a odevzdal autobus Josefu M-ovi a oznámil to jen místnímu zástupci žalující pojišťovny. Žalobu pojišťovny proti žalovanému o zaplacení premie dospělé dne 29. července 1928 procesní soud první stolice pro tentokráte zamítl. Důvody: Čl. 6 čís. 4 všeobecných pojišťovacích podmínek stanoví: »Nebyla-li následná premie v den splatnosti zaplacená, budiž pojistník na své útraty písemně vybídnut, by platil, a uvědoměn o právních následcích dalšího prodlení v placení, při čemž mu budiž určena dodatečná lhůta jednoho měsíce. Prodlévá-li pojistník při uplynutí dodatečné lhůty, může pojišťovatel zrušiti smlouvu bez výpovědní lhůty. Za výpověď se pokládá neuplatní-li se žalobou nárok na premii do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty«. Čl. 7 podmínek stanoví: »Změnu ve vlastnictví jest neprodleně oznámiti, pojišťovací poměr trvá bez ohledu na vlastnictví potud, pokud silostroj nalézá se v držbě pojistníka, za běžící rok zaplacená premie zůstává pojišťovateli«. Smlouvu jest vyložiti tak, jak to žádá obyčej poctivého obchodu (§ 914 obč. zák.). Poctivě lze smlouvu vyložiti, tak jak ji každý čtoucí musí rozuměti bez velikého hloubání. V souzeném případě jde o premii druhou, následnou. Práví-li se: »nebyla-li následná premie v den splatnosti zaplacená, budiž pojistník na své útraty písemně vybídnut, by platil, při čemž mu budiž určena dodatečná lhůta jednoho měsíce«, musí každý čtenář podmínek tomu rozuměti tak, že sice premie jest splatná, ale není ještě žalovatelná, protože musí býti dříve pojistník upomenut a musí mu býti dána lhůta. Kdyby

pojišťovatel mohl hned podati žalobu, nemělo by toto ustanovení významu, protože by pro právní domněnku, že pojišťovatel smlouvu zrušuje, zcela stačilo nezažalování a nevybídnutí k placení do tří měsíců, aniž by se dávala dodatečná lhůta. Dání dodatečné lhůty jest čl. 6 přikázáno. Dodatečná lhůta znamená poshovění. Má tedy pojistník nárok na poshovění jednoho měsíce po vybídnutí. Nesporno jest, že vybídnut nebyl a dodatečná lhůta jednoho měsíce mu dosud nebyla poskytnuta, ježto ale poshovění v té formě musí býti poskytnuto, jest žaloba předčasnou. Ustanovení § 29 zák. čis. 501/1917 ř. zák. dosud nenabylo platnosti, platí však, jak vidno, smluvně. Žaloba mohla býti zamítnuta jen pro tentokráte, neboť soud není názoru, že po splnění podmínek článku 6 všeob. podmínek žalující do tří let po splatnosti nemůže druhou premii s úspěchem zažalovati. Korespondencí jest prokázáno, že se žalující banka premie nezřekla. Domněnka pro odstoupení od smlouvy vypovědi platí jen pro případ nepodání žaloby po uplynutí dodatečné lhůty. Nebyla-li tato lhůta vůbec dána, není předpokladu pro domněnku. Článek 7 stanoví, že, i když přejde za pojišťovacího roku se změnou vlastnictví držba vozu na jiného, zaplacená premie zůstává pojišťovateli. Zůstává-li mu, má na ni nárok, a to na celou, jak tu byla v době splatnosti, protože strany čl. 7 vyloučily vliv změny v držbě na výši běžné premie. Byl-li autobus v klidu jest bezvýznamným, protože žalující banka slíbila jen súčtování nevyčerpané části pojistného, ale na zaplacení splatné premie trvala. Že pojišťující bance přináleží premie celá, bez ohledu na skutečnosti nastavší za roku, stanoví též §§ 63, 67 zák. čis. 501/1917. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalobce uznal podle žaloby, nevyhověl odvolání žalovaného. D ů v o d y: Z ustanovení odstavce 4 článku 6 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze usuzovati, že se pojišťovací premie za dobu od 30. července 1928 do 30. července 1929 nestala dosud splatnou. Tento odstavec se shoduje s ustanovením prvního a druhého odstavce § 29 císařského nařízení ze dne 22. listopadu 1915, čis. 343 ř. zák., jež se sice podle vládn. nařízení ze dne 9. prosince 1919 čis. 652 sb. z. a n. nestalo dosud účinným, ale v souzeném sporu ustanovení to má platnost mezi stranami jako ustanovení smluvní. Z ustanovení toho nelze však souditi, že se pojišťovací premie, jež podle souhlasného udání stran byla splatnou dne 29. července 1928 a byla premií následnou, nestala ještě žalovatelnou, jak první soudce míní, proto, že se žalující strana nezachovala podle ustanovení 4 odstavce článku 6 stanov a nevyzvala žalovaného ke placení, neposkytnuvši mu zároveň dodatečnou lhůtu jednoměsíční, ani že smlouva byla zrušena, jak míní strana žalovaná, protože žalující strana podala žalobu teprve po třech měsících od splatnosti premie, dne 6. listopadu 1928. Odstavec 4 ustanovuje na prvním místě, že následné premie jsou splatné prvního dne roku nebo dílu roku, pro něž jsou určeny. Odstavec ten vykládati jest v celé jeho souvislosti s celým obsahem čl. 6, který jedná nejen o placení premie, nýbrž i o zrušení smlouvy pojišťovatelem, a z ní vyplývá, že ustanovení o výzvě ke placení a udělení lhůty dodatečné jest jen podmínkou zrušení pojišťovací smlouvy pojišťovatelem, nikoliv však, že výzva a udělení lhůty jest před-

pokladem žalovatelnosti. Nelze tak souditi přes to, že v řečeném odstavci užito jest slůvka »budiž vybídnut k placení a buď mu určena lhůta dodatečná«, neboť pak by byl rozpor mezi ustanovením, že premie jest splatnou prvého dne roku nebo dílu roku, pro něž jsou určeny, a ustanovením o výzvě k placení a o udělení dodatečné lhůty. Důsledkem splatnosti jest i žalovatelnost pohledávky a nevyhledává se po právu, by dospělé pohledávky byly před žalobou ještě vyupomínány, tím méně, by byla poskytnuta dodatečná lhůta. Již z toho plyne, že výzvy a udělení dodatečné lhůty jest potřebí jen jako podmínky pro zrušení pojištění pojišťovatelem. Ustanovení dáno jest jen k ochraně pojištěného před zrušením pojištění bez předchozího upozornění. Nechce-li pojišťovatel přivoditi zrušení pojištění, není třeba, by před žalobou pojištěnce omeškalého s placením premie k placení vyzýval a poskytl mu dodatečnou lhůtu. Správnost tohoto výkladu plyne z toho, že citované ustanovení smlouvy souhlasí úplně s ustanovením § 29 shora citovaného zákona a že se jím toto ustanovení zákonné mělo pro poměr stran státi účinným již v době, kdy ještě všeobecně nevstoupilo v účinnost jako ustanovení zákonné, a, že ustanovení § 29 zákona vykládati jest tak, jak uvedeno, vysvítá z důvodové zprávy a uznává se i v literatuře (Ehrenzweig: *Versicherungsvertrag*) i v judikatuře (sb. n. s. čís. 6771) a ostatně uznává i žalovaná strana ve svém odvolání. Naproti tomu jest odvolání žalované strany neodůvodněné. Nelze jí přisvědčiti, že smlouva zaniká tím, že žalovaný automobil prodá a policejní číslo odhlásí a průkaz o tomto odhlášení zašle straně žalující, neboť není správné, že podle instrukcí žalované strany v tom případě smlouva měla býti zrušena. Ač žalovaný to v odvolání výslovně neuvádí, má na mysli dopis strany žalující ze dne 27. srpna 1928, ježto jen v něm se mluví o prodeji vozu a o potvrzení, že žalovaný úřední značku autobusu vrátil okresní politické správě. Než z dopisu nelze dovoditi, že pojišťovací smlouva zanikla, neboť neobsahuje prohlášení žalující strany, že v uvedeném případě pojistku zruší, nýbrž, jak prvý soud správně zjistil a zjištění to není napadáno, jest zcela neurčité prohlášení, že by v řečeném případě mohla strana žalovaná uvažovati o uvedení pojistky mimo platnost. Nelze přisvědčiti ani mínění strany žalované, že pojišťovací smlouva zanikla sama sebou již tím, že žalující strana nepodala do tří měsíců od splatnosti premie t. j. od 29. července 1928 žalobu o zaplacení. To podle ustanovení odstavce 3 čl. 6 všeobecných pojišťovacích podmínek platí sice o nezaplacení prvé premie pojišťovací, nikoliv však o nezaplacení premie následné, o kterou jde v souzeném sporu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Sporná věc nebyla posouzena v napadeném rozsudku po právní stránce nesprávně, pročež dovolací soud schvaluje důvody napadeného rozsudku, které vyhovují věci i zákonu a dovolatele k nim odkazuje V článku 6 — 4 odstavec všeobecných pojišťovacích podmínek, shodu-

jícím se s doslovem § 29 — (2) zákona ze dne 23. prosince 1927 č. 501 ř. z. o pojišťovací smlouvě, podle § 167 téhož zákona a vládního nařízení ze dne 9. prosince 1919 č. 652 sb. z. a n. dosud neúčinným, není pojišťovateli uložena povinnost, nýbrž jest mu dáno jen právo (slova »může pojišťovatel«), by postupoval podle tohoto ustanovení, by dal pojistníku dodatečnou lhůtu k placení následné premie a při jejím marném uplynutí zrušil smlouvu bez výpovědní lhůty. Poskytnutí dodatečné lhůty k placení, jest ustanovením daným ve všeobecných podmínkách pojišťovacích na prospěch pojistníka, by pouhým prodlením v placení nepozbyl výhod, které mu vyplývají z trvání pojištění. Chce-li pojišťovna z neplacení pojistníkovy vyvoditi důsledek, musí pojistníku dáti předem dodatečnou lhůtu, po jejímž marném uplynutí teprve nastává klid pojištění, a přestává ručení z pojišťovací smlouvy. Po marném uplynutí dodatečné lhůty může pojišťovna pojišťovací smlouvu zrušiti, buď písemně, neb i mlčky tím, že do tří měsíců od uplynutí dodatečné lhůty neuplatní u soudu nárok na premii. Tím, že v souzeném případě nebyla dána dodatečná lhůta, žalobkyně projevila, že pojišťovací smlouvu ponechá v platnosti přes to, že pojistník nezaplatil pojišťovací premii. To se nikterak nepřiči dobrým mravům, vždyť proti požadovanému placení pojišťovací premie jest vzájemné plnění žalující pojišťovny, právo žádati zaplacení pojišťovací škody, nastal-li by v tomto údobí pojistný případ. Pojišťovací smlouva trvá a, trvá-li, trvá i pojistníkovy povinnost, by platil splatné pojišťovací premie, a trvá i pojišťovatelčina povinnost, by v pojistném případě nahradila pojištěnou škodu. Rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čis. 8276, 7792 a 7874 sb. n. s., jichž se dovolatel dovolává, nedopadají v souzeném případě, neboť spočívají na jiných předpokladech skutkových a právních.

Čís. 10200.

Pokud není na závalu (§ 2 b) zákona ze dne 30. června 1878, čis. 90 ř. zák.), že v prodejní listině státních stavebních losů nebyla udána kupní cena za každý jednotlivý prodaný kus zvláště.

(Rozh. ze dne 2. října 1930, Rv II 784/29).

Žalobce domáhal se na žalované firmě vrácení kupní ceny za stavební losy, jež koupil od žalované na splátky. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby. N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání žalované po případném jednání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu první stolice, jímž bylo vyhověno omezené žalobní žádosti, jen z důvodu, že prohlásil kupní smlouvu ze dne 30. srpna 1926 za neplatnou a nicotnou, ježto v prodejní lis-